

שימושה ותכליתה של התבונה אינם למצוא את הסכום ואת האמת של מסקנה אחת או מסקנות אחדות, רחוקות מהגדרותיהם הראשונות ומהוראותיהם הקבועות של שמות, אלא להתחיל בהללו ולהתקדם ממסקנה אחת אל חברתה. שהרי לא תיתכן מסקנה אחרונה ודאית ללא הנחת ודאותם של כל אותם היגדים חיוביים ושלייליים שהיא מיוסדת עליהם ומוסקת מהם. אדון המשפחה, בשעה שהוא עורך דין וחשבון, מחבר את הסכומים של כל חשבונות ההוצאות לסכום אחד, מבלי שישגיח איך סוכם כל חשבון בידי מגישי החשבונות, וגם בלי שישגיח בעד אילו דברים הוא משלם. והרי אין הוא מפיק מזה תועלת יותר מאשר אילו היה מאשר את החשבון בכללותו מתוך אמונו בחריצותו וביושרו של כל אחד מן הפנקסנים. הוא הדין בחשיבה על כל שאר הדברים, שבה כל מי שמסגל לו מסקנות מתוך האמון שהוא נותן במחברי ספרים, ואינו לוקח אותן מן הנתונים הראשונים בכל חישוב (כלומר מהוראותיהם של שמות שנקבעו בהגדרות) – אנד עמלו; ואין הוא יודע שום דבר אלא רק מאמין.

על טעות
ואבסורד

כאשר אדם מחשב¹³ [חשבונות] בלי שימוש במילים, דבר שאפשר לעשותו לגבי דברים מסוימים (כבשעה שאנו משערים, על סמך מראה דבר כלשהו,

13. reckon. לאורך הפרק משתמש הובס במספר פעלים נוספים – reason, ratiocination – וכולם תורגמו "חישוב".